

nevnte målgruppe, kanskje spesielt som et supplement til lærebøker med en mer tradisjonell vinkling.

Mette Sagbakken

Internasjonal helse
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Ny og oversiktlig fagbok i geriatri og demensomsorg

Krüger RME, red.

Evige utfordringer

Helsetjenester og omsorg for eldre.
314 s, tab, ill. Tønsberg: Aldring og helse, 2006.
Pris NOK 395
ISBN 82-8061-056-1

Det er naturlig at søkelyset rettes mot sentrale temaer innenfor fagområdene geriatri og alderspsykiatri når professor Knut Engedal hedres med en fagbok på sin 60-årsdag. Totalt 18 forfattere med sentrale posisjoner innen geriatri, alderspsykiatri og demensomsorg har bidratt til å gjøre denne boken til spennende og lærerik lesing for alle med interesse for norsk eldreomsorg.

Evige utfordringer kan leses som en lærebok, og egner seg utmerket både for studenter og profesjonsutøvere i helsevesenet (medisin, sykepleie, psykologi, fysioterapi, ergoterapi etc). Medisinske og andre faguttrykk er gjennomgående forklart på en forståelig måte, og stoffet er derfor også tilgjengelig for personer uten spesiell fagkompetanse.

Evige utfordringer kan leses som en lærebok, og egner seg utmerket både for studenter og profesjonsutøvere i helsevesenet (medisin, sykepleie, psykologi, fysioterapi, ergoterapi etc). Medisinske og andre faguttrykk er gjennomgående forklart på en forståelig måte, og stoffet er derfor også tilgjengelig for personer uten spesiell fagkompetanse.

Kognitiv svikt og demenssykdom har naturlig nok fått en helt sentral plass, og forfatterne legger vekt på utredning, behandling og ikke minst videre omsorg i bred forstand etter at demensdiagnosen er stilt, sistnevnte både i forhold til pasienten selv og til de pårørende. Sykehusgeriatriens innhold generelt diskuteres med hovedvekt på evidensbaserte arbeidsformer innen geriatrien. I den forbindelse kastes også et sideblikk på forholdene i svensk geriatri. I tillegg til demens har andre store diagnosegrupper innen geriatri, som delirium og hjerneslag, fått egne kapitler.

Boken tar for seg kliniske poenger som kan overføres til den praktiske hverdagen, men setter også søkelyset på en mer overgripende ideologisk tenkning omkring demensomsorg og geriatri. Denne inkluderer organiseringen av helsetjenesten til eldre, både i sykehus og i førstelinjetjenesten. Den anbefales til alle som ønsker å skaffe seg en oversikt over aktuelle utfordringer innenfor disse områdene.

Etter min oppfatning er den så dekkende for hva som rører seg i norsk geriatri og demensomsorg i dag, at den også bør være obligatorisk lesing for spesialistkandidater i geriatri.

Brynjar Fure

Avdeling for geriatri, slag og rehabilitering
Sykehuset Asker og Bærum HF

Å jobbe på tvers

Bondevik M, Nygaard HA, red.

Tverrfaglig geriatri

En innføring. 2. utg. 339 s, tab, ill.
Bergen: Fagbokforlaget, 2006. Pris NOK 429
ISBN 82-450-0348-4

Tverrfaglig tilnærming er helt sentralt i arbeidet med gamle, syke mennesker siden de ofte har fått svekket funksjonsnivå, endret sitt sosiale nettverk og sliter med sykdommer i mange organsystemer. Dette er bokens tema, og derfor er den viktig.

Boken retter seg mot mange ulike helseprofesjoner, noe som vises av forfatterens faglige bakgrunn; sykepleier, lege, samfunnsviter, odontolog, vernepleier, psykolog og fysioterapeut. Jeg savner imidlertid sentrale aktører som ergoterapeut, ernæringsfysiolog og logoped. Likevel bør alle som jobber med eldre pasienter, lese denne innføringen.

De 24 kapitlene berører ulike forhold og sider ved den gamle som individ og pasient. Språket vil selvsagt variere siden flere forfattere har bidratt, men stort sett er det lettfattelig. Noen av kapitlene har illustrasjoner, andre har det ikke. Referansene er relativt oppdaterte – en betydelig andel er fra tiden etter 2000. Dette er en styrke.

Gamle mennesker som er syke, trenger hjelp fra mange fagpersoner. Forfatterne berører en rekke ulike temaer og områder som biologi, psykologi og sosiologi og kommer inn på forskjellige tiltak som medisinsk behandling, sykepleie og omsorg.

Flere spesifikke temaer som ernæring, fall, immobilisering, inkontinens, delirium, søvn, smerter og dødspleie omtales også. Dette er sentrale temaer for alle som arbeider blant og med eldre mennesker.

Tverrfaglighet forutsetter faglighet. Derfor er det en styrke at de ulike forfatterne har god faglige kompetanse. Uten kunnskap innen eget fag blir det ikke god tverrfaglighet.

Tverrfaglig samarbeid skal bringe frem ny kunnskap til tiltak i møte mellom ulike faggrupper. Utfordringen vil være å omsette

dette i praktisk arbeid med gamle mennesker – enten det er på sykehus, under rehabilitering, i sykehjem, på eldrecentre eller i den enkeltes hjem.

Ikke alt skal og må vurderes tverrfaglig. Dersom problemstillingene ikke er for sammensatte og omfattende, kan løsningen oppdages og tiltak gjennomføres uten at det er nødvendig med en tverrfaglig tilnærming.

Man kan ikke ta med alt i en slik bok, og det var heller ikke intensjonen. Imidlertid savner jeg berøring av sentrale temaer som fysisk aktivitet og gamle, hva skal vi akseptere som «normal aldring», kan aldring forebygges og hvordan takle behovet for tverrfaglig tilnærming hos en akutt syk, gammel pasient opp mot kravet om kortere liggetider og raskere utskrivning. Syke, gamle mennesker trenger lengre tid – budsjettene krever kortere tid.

Jeg synes dette er en bok man trenger. Alle som arbeider med eldre pasienter bør kunne ha nytte av den. Ikke minst gjelder det legene som kanskje ikke i like stor grad er opplært i å jobbe tverrfaglig, og som kanskje fortsatt har en del igjen å lære når det gjelder å arbeide på denne måten.

Morten Mowé

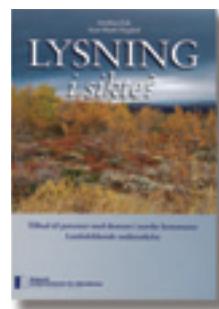
Avdeling for rehabilitering og geriatri
Aker universitetssykehus

Uunnværlig for planleggere av pleie- og omsorgstjenestene

Eek A, Nygård A-M.

Lysning i sikte?

Tilbud til personer med demens i norske kommuner. 75 s, tab, ill.
Tønsberg: Aldring og helse, 2006. Pris NOK 100
ISBN 978-82-8061-065-2

Målgruppen er alle som arbeider med personer med demens og i særdeleshet planleggere, ledere og de som til daglig arbeider med demente.

Tittelen og en innbydende illustrasjon på forsiden pirrer tankevirk-

somheten: Et flott bilde med vakre høstfarger. Om det er ment å være en illustrasjon med lysning i sikte, kan det også tolkes som litt høstfarger på hell.

Innledningskapitlet – Fra alderssløv til person med demens – gir en god historisk oversikt over hvordan vi benevner både personer med demens og offentlige dokumenter, og ikke minst gir det en god beskrivelse av ideologiske brytninger.

Boken er den tredje i rekken basert på landsomfattende undersøkelser om tilrette- lagte tilbud til personer med demens. Alle